

KIESRAAD

BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. (070) 624881

Aan
de Minister van Binnenlandse Zaken

Uw brief van
28 september 1973,
nr.B73/2602

Ons kenmerk
2803

's-Gravenhage, 15 oktober 1973
verzonden: 19 oktober 1973

Onderwerp Wijziging van de
bepalingen in de Kieswet
inzake kiezerslegitimatie-
kaart en de volmacht

In antwoord op Uwer Excellenties schrijven van 28 september 1973, nr.B73/2602, waarbij U de Kiesraad deed toekomen het oordeel van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten over het door de Raad opgestelde voorontwerp van wet, strekkende tot het opnieuw vaststellen van de hoofdstukken J en K der Kieswet en tot wijziging van enkele artikelen in de hoofdstukken I en X, moge de Kiesraad U het volgende mededelen.

De Kiesraad heeft geen bezwaar tegen schrapping van het woord "endossement" en adviseert U derhalve dit woord in de memorie van toelichting te schrappen.

De Vereniging stelt voor alleen met kiezerslegitimatiekaarten te werken in de vorm van omgezette oproepingskaarten. Ook een schriftelijk verzoek om uitreiking van een kiezerslegitimatiekaart zou dan gehonoreerd worden door omzetting van de oproepingskaart van de betrokkene.

De Kiesraad heeft, nu de Vereniging hier kennelijk geen praktische bezwaren vreest, geen bezwaar tegen deze vereenvoudiging en heeft derhalve het ontwerp, dat het voor de gemeenten mogelijk maakte gebruik te maken of van de thans bestaande kiezerslegitimatiekaart of van het op de oproepingskaart voorkomend formulier, in deze zin gewijzigd.

Met het praktische bezwaar van de Vereniging aan de strafbepalingen op de oproepingskaart zulk een grote plaats te geven, kan de Kiesraad meevoelen. Hij zou daarom willen voorstellen als tot dusverre alleen de inhoud van artikel 128 van het Wetboek van Strafrecht op de oproepingskaart te vermelden. Anderzijds

acht de Kiesraad het van belang, dat de kiezers op de hoogte zijn van de inhoud der desbetreffende strafbepalingen. Daarom stelt de Kiesraad Uwe Excellentie voor in het tweede lid van artikel I 6 de bepaling op te nemen, dat onder de lijsten de inhoud wordt afgedrukt van artikel 128 van het Wetboek van Strafrecht en van artikel X 4, en voorts ook van de artikelen X 8 en X 9 der Kieswet.

Tegen de voorgestelde wijzigingen van de artikelen J 3 en J 7, tweede lid, heeft de Kiesraad geen bezwaar.

De Kiesraad ontraadt U overneming van het voorstel in artikel J 10 (nu J 9), vijfde lid, de aantekening "k.leg.k." te vervangen door de vermelding voluit, welke meer ruimte vergt. Te verwachten valt toch, dat het stembureau personeel, voor wie alleen deze aantekening van belang is, van de betekenis der afkorting op de hoogte is.

Met betrekking tot het onder artikel J 8, eerste lid, sub b, stelt de Vereniging voor het voorschrift van jaar en datum van geboorte voor de kiezerslegitimatiekaart te schrappen, zulks gezien het feit, dat ze voor de oproepingskaart ook niet voorgescreven wordt.

De Kiesraad ontraadt Uwe Excellentie dit ten stelligste. Voor de mogelijkheid van identificatie is het bepaald van belang, dat de geboortedatum en geboortjaar op de kiezerslegitimatiekaart vermeld worden.

Nu de oproepingskaart c.q. in een kiezerslegitimatiekaart zal worden omgezet meent de Kiesraad Uwe Excellentie dan ook te moeten voorstellen artikel I 6, sub b, aan te vullen met het voorschrift op de oproepingskaart jaar en datum van geboorte te vermelden.

De opmerking van de Vereniging, dat de in artikel J 9 (nu J 8) bedoelde beslissing ook gesteld kan worden op de ter vervanging van een in het ongerede geraakte oproepingskaart uitgereikte duplicaat-oproepingskaart is juist. Artikel J 8 ware in deze zin aan te vullen.

Het is de Kiesraad niet duidelijk waarom "die" kaart in genoemd artikel veranderd zou moeten worden in "de" kaart. Ten aanzien van het voorstel "tevens" te vervangen door "dan", is de Kiesraad nader van oordeel, dat deze zin kan komen te vervallen. De redactie "tevens" is met het oog op de bepaling van artikel I 31, dat de kiezer aan de voorzitter van het stembureau de oproepingskaart overhandigt, aanvaard, maar, nu artikel J 11 (nu J 10) uitdrukkelijk bepaalt, dat de kiezer, in geval hij in het bezit is van een kiezerslegitimatiekaart deze in plaats van de oproepingskaart overlegt, is voor dit geval in artikel J 10 reeds een uitzondering op artikel I 31 gegeven.

De opmerking van de Vereniging bij artikel J 10 (nu J 9), tweede lid, werkt reeds bij het eerste lid en dient dan ook in het eerste lid verwerkt te worden.

Invoeging van "zo mogelijk" in het tweede lid komt de Kiesraad minder juist voor. Immers, de kiezer vraagt eerst de duplicaat-oproepingskaart en laat deze daarna omzetten in een kiezerslegitimatiekaart.

Ten aanzien van artikel J 10 (nu J 9), vijfde lid, diene, dat de aanduiding "sub g." kennelijk op een vergissing berust. De overige wijzigingen worden overgenomen, behoudens dat - vgl. artikel J 9 (nu J 8) - de laatste zin kan vervallen.

De met betrekking tot de artikelen K 10, tweede lid, K 11, tweede en vierde lid, K 13, eerste en tweede lid, en K 17, eerste lid, voorgestelde wijzigingen waren te volgen.

Ten aanzien van artikel K 15, eerste lid, en K 17, derde lid, stelt de Kiesraad nader voor - op overeenkomstige gronden als bij artikel J 9 (nu J 8) aangegeven (zie artikel K 21 - de tweede zin te schrappen.

De Vereniging stelt vervolgens voor artikel K 18 (de gemachtigde moet zijn eigen stem tegelijk met de volmachtstem uitbrengen) te verplaatsen naar de algemene bepalingen ter voorkoming van de mogelijkheid, dat een kiezer vijf stemmen uitbrengt.

De Kiesraad ontraadt U met nadruk overneming van dit voorstel, aangezien dit leidt tot een ernstige verzwakking van de huidige volmacht. Immers, wanneer voorgeschreven gaat worden, dat de gemachtigde de volmachtstem altijd tegelijk met de eigen stem moet uitbrengen, betekent zulks dat het onmogelijk wordt voor de gemachtigde uit gemeente A met de raadsverkiezingen voor de volmachtgever uit gemeente B te gaan stemmen, welke mogelijkheid in 1968 met voordacht in de Kieswet gebracht is.

De Kiesraad erkent, dat in zijn systeem in theorie zodanige gemachtigde in plaats van twee vier volmachtstemmen zal kunnen uitbrengen, maar, afgezien dat hij dan toch handelt in strijd met artikel K 4, weegt dit bezwaar naar het oordeel van de Kiesraad niet op tegen het nadeel, dat de afsnijding van de mogelijkheid als gevolmachtigde elders te stemmen heeft. Het is hier een geheel ander geval dan het beletten van een kiezer om tweemaal zijn stem - eenmaal zelf en eenmaal door een gemachtigde - uit te brengen. Daartegen wordt in het voorstel met zorg gewaakt.

Op grond van bovenstaande ontraadt de Kiesraad de door de Vereniging voorgestelde wijzigingen van de artikelen K 3, K 12 en K 16.

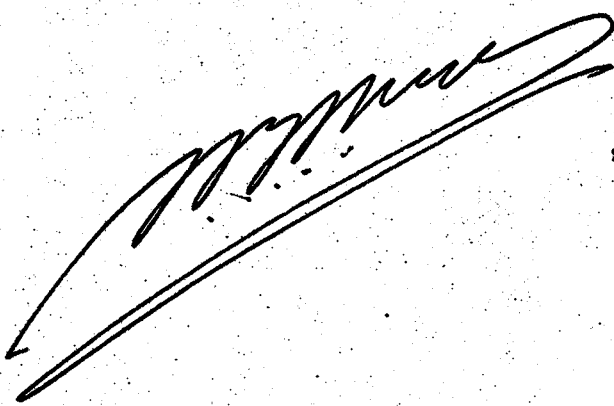
Met betrekking tot de wens van de Vereniging artikel K 18 anders te formuleren, omdat men er een stemplicht in zou kunnen lezen, merkt de Kiesraad op, dat het al te specieus is te veronderstellen, dat een gemachtigde geen bezwaar heeft voor een ander te stemmen, maar wel voor zichzelf. Doet zich het geval werkelijk voor, dan is te verwachten, dat zo'n kiezer geen volmacht aanvaardt!

Naar aanleiding van de overige opmerkingen van de Vereniging stelt de Kiesraad voor zich te zijner tijd model L 11-1 alsmede het Koninklijk besluit van 6 maart 1970, Stb. 92, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 6, negende lid, van de Wet openbaar lichaam Rijnmond nader te bekijken en U van zijn bevindingen op de hoogte te stellen.

De Kiesraad moge U bijgaand aanbieden een wetsontwerp met
memorie van toelichting, waarin de opmerkingen van de Vereniging
van Nederlandse Gemeenten, voorzover door ons overgenomen, ver-
werkt zijn.

Namens de Kiesraad,

J. Donmez, voorzitter

, secretaris.